2012 Februari Nr 1

INFO bladet

Medlemstidning från Njurföreningen i Västsverige

I detta nummer...

Världsnjurdagen i Götebort och Skövde
Världens bästa julklapp och världens bästa personal
Nationella Njurkonferensen 13 - 14 april

Axplock ur innehållet...

INNEHÅLL

MEDICINSKA FRÅGOR 4

HÄNT SÉN SIST 6

Världens bästa julklapp och världens bästa personal! 7

Rapport - Skaraborg - Temakväll 19

AKTUELLT

Världsnjurdagen 10

Åttonde Nationella Njurkonferensen.....11

EVA KÅSERAR 12

SE HIT...! 13

Ungdomssida..... 13

SAMMANKOMSTER 15

INFO-BLADET - Medlemstidning förNjurföreningen i Västsverige

Utkommer 4 ggr per år. Upplaga 950 ex.

REDAKTION
Birgitta Månsson, Isabel Brattkull
Layout: Leine Svensson

Ansv. utgivare: Birgitta Månsson
Tryckeri: Tryckalster Ohlson & Co AB, V Frölunda

INFO nr 1/2012 utkommer i februari 2012

Styrelsen för Njurföreningen
i Västsverige

Ordförande
BIRGITTA MÅNSSON
Mobil 0704-92 74 21
E-post: birgitta.mansson@njurforbundet.se

1:e vice ordf. - föräldrarepresentant
TINA PAJUNEN
Mobil 0706 - 31 40 63
E-post: tina.pajunen@yahoo.se

2:e vice ordförande
HÅKAN HEDMAN
Tel. 031-26 00 58
E-post: hakan.hedman@njurforbundet.se

Sekreterare
BERTIL JONSSON
Mobil 0708-52 70 23
E-post: bertil.jonsson@bornet.net

Kassör
BJÖRN SEVERINSSON
Mobil 0705-50 27 19
E-post: bjorn.severinsson@telia.com

Ledamot
ANDERS OLSSON
Mobil 0706-33 76 66
E-post: anders.1953@telia.com

Vice sekreterare - ungdomsrepr.
PERNILLA OSCARSSON
Mobil 0761-71 73 90
E-post: pernilla@oscarssons.org

Ledamot
ÅKE NILSSON
Mobil 0706-04 61 33
E-post: ake.v.nilsson@hotmail.com

Ledamot
PER WELÉN
Mobil 0705-97 73 82
E-post: perolof.welen@telia.com

Ledamot
MARIA LYNGFELT
Tel 031 - 99 46 45
E-post: lyngfelt@hotmail.com

Vice kassör
ANNA INGVALDSDOTTER
E-post: ingvaldsdotter@gmail.com

BARBRO HAMMARÉN, suppl
Mobil 0704-10 03 52
E-post: barbro.hammaren@gmail.com

SONIA FASTH, suppl
Tel 031 - 98 76 09
E-post:soniafasth@hotmail.com

HANS STRANDBERG, suppl
Tel: 0708 89 94 30
E-post: hans.strandberg@yahoo.se

PER-OLOF ÖRWALL, suppl
Tel: 0706 76 78 07
E-post: poorwall@gmail.com

JENS HENRIK MADSEN, suppl
Tel: 0709 3255 35
E-post: jens.madsen@economics.gu.se

KRISTINA ANDERSSON
Barn- och föräldrarepr.
E-post: kristina.andersson@kungsbacka .se

Ordföranden har ordet

ORDFÖRANDEN HAR ORDET

”Livslusten – tunn som en spindeltråd men lika stark”

Mars, april har knopp i håret … visst låter det hoppingivande. ”*Hopp är i sig ett slags lycka – kanske den största lycka världen kan erbjuda.” Vi alla går omkring med olika förhoppningar, att vinna mycket pengar, att få en egen lägenhet men det största hoppet är nog den att få vara frisk eller att ha hoppet kvar då man drabbats av en sjukdom. På Njurkonferensen den 13-14 april får vi höra om ”Livslust och sjukdom”, det är psykoterapeut Barbro Lennéer Axelson som inleder dagen med denna positiva föreläsning. Barbro är en fantastisk förmedlare av känslor och inspiration, så missa inte detta tillfälle.*

Förutom alla intressanta föreläsningar vi får lyssna på så skall vi även fira föreningens 40-årsjubileum. Samma dag som vi har årsmöte, den 11 mars, bildades en interim-styrelse och föreningens namn blev: Njursjukvårdens främjande. Den 22 april samma år var jag med på mötet i aulan på Sahlgrenska Universitetssjukhuset, då föreningen bildades och antog namnet Njursjukas Förening i Västsverige, som senare kom att ändras till Njurföreningen i Västsverige. Det är många av våra nya medlemmar som kanske inte vet varför föreningen behövdes. Det var liksom nu de intressepolitiska frågorna som stod främst. Dialyssituationen var katastrofal, då fanns det bara dialys i Göteborg och i Vänersborg. Att påverka för att få dialys på fler platser var en av de många viktiga frågor vi hade att arbeta med. Men det var inte lätt, det fanns många som behövde dialys, men var du över 50 år eller hade diabetes fick du ingen dialys. Naturligtvis kunde detta inte fortgå, läkarna vägrade att behöva avgöra vem som skulle få behandling eller inte. Vi hade från början ett mycket bra samarbete med professionen och detta samarbete har sedan fortsatt till vår stora glädje. Fem läkare från Sahlgrenska Universitetssjukhuset, tog fram ett förslag hur situationen skulle lösas, de skulle på sin fritid sköta en kompletterande dialysverksamhet vid en friliggande paviljong. De var vi själva som tillsammans med personalen gjorde något åt den besvärliga situationen. I november 1972 accepterades vårt förslag att kommunen skulle inrätta en dialyscentral.

Allt var nytt inom dialysverksamhet och njurtrans-plantation och styrelsen bestod av unga entusiastiska ledamöter som ville påverka så att de med njursjukdom skulle få en så bra vård som möjligt. Som alla vet så är det idag stora sparbeting som gäller inom sjukvården över hela regionen och nu är det den nya styrelsen som väljs vid årsmötet som tar vid och för vår talan.
På årsmötet 2011 framlade en medlem önskemål om att styrelsen diskuterar med VG-regionen om en dialysmottagning i Alingsås. I samarbete med njurmedicinare Jarl Ahlmèn har vi skrivit till Sjukvårdsstyrelsen vid Alingsås Lasarett om en ”*Begäran av en liten dialysavdelning vid Alingsås sjukhus”*. Till Regionstyrelsen i Halland har vi skickat en skrivelse om: *”Hur kan tillgången på levande donatorer ökas?* Personer som får en funktionsnedsättning efter att de har fyllt 65 år är inte berättigade till handikappersättning därför har en skrivelse angående *”Begäran att VGR ersätter merkostnader vid hemdialys”* skickats till regionstyrelsen.

Njurföreningen träffade i januari ordföranden i SUs styr-else Kerstin Brunnström (s) och ordföranden i Hälso- och sjukvårdsutskottet Helen Eliasson (s) och diskuterade njursjukvården vid SU och inom regionen. I föreningens delegation deltog även Jarl Ahlmén som medicinskt sakkunnig. Ett möte med allianspartierna är även planerat. Vi hoppas nu att de inser vikten av en god njurvård och att alla som behöver får dialys minst tre gånger/vecka.

På årsmötet den 11 mars avgår jag som ordförande.

Tjugo år går fort, kanske för att föreningsarbetet har varit en av mina hjärtefrågor. Jag har med glädje arbetat med föreningens frågor och då jag övertog klubban av vår förre ordförande Lars Bärdne kändes det spännande och ett par av mina mål med ordförandeskapet var att komma nära medlemmarna och att arbeta för att alla ska få så mycket kunskap som möjligt om sin sjukdom för att på så sätt bli en mer aktiv patient. Under åren har det varit ett mycket varierat arbete, förutom påverkansarbetet så har vi haft tematträffar, många resor, närståendeträffar, gjort nytt informationsmaterial och även lagt fokus på barn som har njursjuka föräldrar. Ja, listan över vad föreningen uträttat och uträttar kan göras lång. Att göra INFO-bladet tillhör också det som har varit mycket roligt, ett sätt att ha kontakt med medlemmarna. Med mina 40 år som aktiv i styrelsen har jag fått uppleva en otrolig utveckling och många, många goda vänner har jag och min familj fått. Det känns idag väldigt vemodigt att avgå, men nya krafter och nya idéer behövs. Jag lämnar därför ordförande klubban och önskar den nya styrelsen lycka till!

Jag vill tacka alla för gott samarbete under åren och hoppas naturligtvis på fortsatt kontakt.
Med önskan om glädje, hopp och god hälsa!

Birgitta Månsson

Gunnela Nordén

Frågor & svar

Frågor besvarade av överläkare Gunnela Nordén
Transplantationscentrum, Sahlgrenska Universitetssjukhuset

RÄTTELSE ANG POMELOJUICE

Min goda vän och kritiska medarbetare patientkoordinator Annette Lennerling har påpekat att jag skrivit fel om pomelojuice i föregående nummer av denna tidning. Jag har gått tillbaka och kontrollerat källan, som är en artikel i tidskriften Clin Pharmacol Ther (2006) angående juice från pomelo och tranbär. Och ve och fasa, jag har läst för fort och för slarvigt.

Man skall inte dricka pomelojuice, om man är transplanterad!
Här kommer nu hela frågan igen och med korrekt svar.

Fråga: Det skriv och talas så mycket om olika ”hälsoprodukter” och det finns en del som låter spännande och nyttiga. **Juice från granatäpple** har i studier visat att den kan bromsa skador från högt kolesterol, minska blodtrycket och mer än fördubbla antioxidanthalten i blodet. Andra studier har visat att granatäppeljuice eller extrakt kunnat hämma prostatacancer och bröstcancer. Min fråga är om jag som är transplanterad kan dricka sådan juice. Skulle även vilja veta om jag kan dricka tranbärsjuice, det är väl den som kan vara bra mot urinvägsinfektioner

Svar: Jag brukar säga att den som är njur-transplanterad och har en välfungerande njure kan äta och dricka vad som helst.

Alla våra patienter äter (eller intar eller använder) mediciner, som tas som tabletter eller flytande. Vi är väldigt noga med att kontrollera att alla dessa läkemedel fungerar väl tillsammans. Våra läkemedel har både starka verkningar och biverkningar och det gäller att balansera rätt.

Hälsokostpreparat är väl hälsosamma och bra? Tja, vi är alltid lite skeptiska mot sådana. De innehåller ofta verksamma substanser av olika slag. Problemet är att dessa preparat inte är lika noggrant undersökta och testade som våra läkemedel. De kan därför motverka eller förstärka effekten eller försvaga effekten av våra läkemedel, vilket kan resultera i rejektion (avstötning). Och det vill vi verkligen inte.

Men juice då? Får man dricka juice? Redan för 20 år sedan upptäckte man att ett ämne i grapefruktjuice påverkade omhändertagandet av cyklosporin (Sandimmun Neoral) och takrolimus (Prograf), så att man fick annorlunda koncentration av läkemedlet i blod om man samtidigt druckit grapefruktjuice. Detta ledde till att man avrådde patienterna från att dricka denna juice.

Därefter har man undersökt flera andra juicer. Apelsinjuice går bra att dricka, men inte pomelojuice. (Pomelo är en stor citrusfrukt, större än grapefrukt, den användes inte mycket här i Sverige och jag tycker inte den är särskilt god). Däremot går det bra att dricka juice från granatäpplen och tranbärsjuice. Jag har också hört att den sistnämnda skulle vara bra att förebygga urinvägsbesvär men hur pass vetenskapligt belagt det är vet jag inte.

Fråga: Hur länge kan man behålla sin njure? Jag har förstått att det varierar väldigt, vissa får bara ha njuren något år, andra mycket länge. Varför är det så?

Svar: Detta var stora och svåra frågor. Jag börjar med att svara på den första, som gäller hur länge en person kan ha en fungerande transplantatnjure och svaret är att det vet vi inte. I Göteborg gjordes den första njurtransplantationen 1965, dvs för 47 år sedan och ingen av patienterna från 1965 är i livet eller har njuren kvar. Men rent teoretiskt skulle en patient, som kanske var 20 år då, nu kunna vara 67 år och ha en fungerande njure. Jag känner till flera patienter, som haft njuren i mer är 40 år och bara det är ju fantastiskt. Idag har vi också många, många patienter, som haft transplantnjuren i både 20 och 30 år.
Hur länge får viss person, tex just jag, ha en fungerande njure? Detta beror på många olika saker, som både har med njuren och patienten som får njuren att göra.

Vi vet att patienter, som transplanterats med en levande njure, har, statistiskt sett, längre överlevnad än de som fått njure från en avliden donator. Detta har att göra med att en levande njure, som ju kommer från en frisk och väl undersökt donator, har mycket hög kvalitet, vilket bidrar till en lång transplantat-överlevnad. Njurar från avlidna donatorer har god, men inte lika hög kvalitet. Vi vet väldigt lite om vad som hänt den njuren tidigare i livet. Men statistik är statistik och säger ingenting om hur det skall gå för just mig. En av dom patienter, som haft njuren i 40 år, hade fått en njure från avliden donator.
Sedan beror det på vad som händer vid själva transplantationen och i det tidiga förloppet efter transplantationen. Om patienten har upprepade akuta rejektioner (avstötningar) förlorar han en del av funktionen. Upprepade operationer och samtidiga svåra infektioner kan också göra att man tappar en del funktion. Just i det här skedet tappar enstaka patienter hela njurens funktion och får återgå i dialys. I sådana fall brukar vi operera bort njuren och patienten kan då sluta ta sina immundämpande mediciner.

En milstolpe är tidpunkten 1 år efter transplantationen. Hur mycket njurfunktion har jag då? Hur är mitt kreatininvärde? Den patient som har god njurfunktion vid 1 år har större chans till lång transplantatöverlevnad än den som har låg funktion. Men jag kommer väl ihåg en patient som vid 1 år mådde bra men hade låg funktion, 15% av normal njurfunktion. Hon fortsatte att må bra och hade vid 5 år fortfarande 15% njurfunktion och fortsatte sedan att ha detta vid både 10 år och 15 år. Därefter inträdde en försämring, som ledde till dialys och ny transplantation.
Oavsett graden av njurfunktion vid 1 år, är det viktigt att försöka bibehålla den funktion som finns. Detta gör vi genom noggrann kontroll av blodtryck, blodsocker (om patienten har diabetes) och blodfetter. Dessutom bör övervikt undvikas.
Vissa immundämpande mediciner (Sandimmun Neoral, Prograf, Advagraf) har ogynnsamma effekter på njurfunktionen men är samtidigt mycket värdefulla när det gäller att undgå rejektion. Vi försöker därför på bästa sätt balansera medicineringen och att skräddarsy behandlingen för varje enskild patient.
En annan pusselbit är vårt åldrande. Alla människor, både patienter och friska, tappar successivt lite njurfunktion efter 50 års ålder.

Annan svår sjukdom kan göra att patienten tappar funktion. Det röra sig om hjärtinfarkt med svår hjärtsvikt, stroke med funktionsnedsättning, cancersjukdom som kräver behandling med starka mediciner.
Otillräcklig följsamhet till immundämpande och annan medicinering är en viktig anledning till försämrad transplantatfunktion. Detta kan ge en sen akut rejektion, som är mycket svårbehandlad och som alltid ger påtaglig förlust av njurfunktion, ibland även upphävd funktion och behov av dialys. En annan konsekvens av för lite immunsuppression under lång tid är en långsam smygande försämring, där man får en tilltagande bindvävsomvandling i njuren. Detta går inte att behandla. Detta kallar vi kronisk rejektion. Kronisk rejektion kan även ha andra orsaker än dålig följsamhet men det får jag skriva om en annan gång.

Fråga: Är det någon skillnad på resultat om en vuxen får en njure från ett barn?

Svar: Ja, statistiskt sätt är det något sämre resultat men fortfarande goda resultat och eftersom organbristen är stor använder vi också organ från mycket unga individer. Rör det sig om en riktigt liten donator kan man ta båda njurarna till en patient.

ÅRET SOM GÅTT - 2011

År 2011 var mitt tjugoåttonde år på Transplantations-centrum, tidigare Transplantationsenheten, på Sahlgrenska Universitets-sjukhuset. Den 1 februari i år avgick jag, härtill nödd och tvungen, från min tjänst som överläkare och sektionschef. Den direkta anledningen var att jag i januari fyllt 67 år. Jag kommer dock att fortsätta arbeta var annan vecka, dvs 50%, på en konsulttjänst. Det känns lite konstigt och lite vemodigt !

Under mina år har transplantationsverksamheten genomgått en otrolig utveckling. När jag började 1984 gjorde vi enbart njurtransplantationer men redan 1985 den första levertransplantationen och samma år startades programmet med kombinerad njur-och bukspottkörtel-transplantation. Idag görs också tarmtransplantation och hjärt- och lungtransplantation.
Transplantationskirurg Michael Olausson var verksam-hetschef under 17 år, men fick våren 2010 besked från sjukhusledningen att man inte tänkte ge honom fortsatt förordnande då det gamla gick ut. Detta kom som en chock för alla oss medarbetare. Michael Olausson har gjort sig känd som en skicklig kirurg och han var bla den förste i Norden som gjorde levertransplantation med organ från levande donator. Vem som blir ny verksamhetschef är ännu inte klart. Lars Mjörnstedt har på ett mycket förtjänsfullt sätt vikarierat på tjänsten under snart ett år.

Också våra organkoordinatorer har haft en turbulent år med diskussioner och dispyter med sjukhusledningen, som velat « effektivisera » deras arbete. Detta har lett till att fyra av sex koordinatorer sagt upp sig, bl a Annika Wolfbrandt, som koordinerat i nästan 20 år och som haft ett brinnande intresse för organdonation. Den nationella samverkansorganisationen « Livet som gåva » gjorde henne hösten 2011 till hedersmedlem.

Men livet går vidare. Min goda vän och mångåriga medarbetare Marie Felldin blir ny sektionschef. Trans-plantationsmedicinare Dorota Polanska-Tamborek är tillbaka efter graviditetsledighet och Jana Roussos, som tidigare arbetat med transplanterade patienter i Malmö, började hos oss 1 mars 2011 och är nu riktigt varm i kläderna.

Många njurtransplanterade patienter upplever änd-rade rutiner, då alla njurtrans-plantationskontroller from årsskiftet 2011-2012 sker på Njurmedicinska mottagningen. Där tjänstgör även överläkare Johan Holmdahl, som i 5 års tid varit « utlånad » till oss och som skött och väl omhändertagit många njurtransplanterade patienter.

Men blev det några njurtransplantationer gjorda 2011?
Jodå, många njurtransplantationer gjordes, hela 159, vilket gör 2011 till vårt näst bästa år genom tiderna. 2005 gjordes dock fler, nämligen 167. Ser man till hela Sverige var det ett rekordår med sammanlagt 435 njurtransplantationer. Överlag var 2011 ett gott transplantationsår, vilket också uppmärksammats i media.

Nu ser vi fram mot ett ännu bättre år - 2012
Gunnela Nordén

Njurföreningen har under hösten ordnat tematräffar runt om i regionen med ämnet...

”ÄT RÄTT OCH MÅ BRA”

Intresserade deltagare

Rapport från Varberg

Det var en mycket givande och intressant kväll där sjukgymnast Anneli Johansson från Varberg poängterade vikten av att vi rör oss varje dag., hon gav flera exempel på aktiviteter som är lämpade för alla men kanske särskilt för dem med njursjukdom.

Dietisten Karrolina Olsson, också hon från Varberg, berättade om olika matprodukter som är bra att äta när man är njursjuk och även hur alternativen kan se ut när man har börjat i dialys.

Vi avslutade med en frågestund och tackade Anneli och Karrolina för en lärorik träff.

Maria Lyngfelt

Dietist Karrolina

Sjukgymnast Anneli Johansson

Föreningsmöte i Alingsås

Lördagen den 12 november hade vi medlemsmöte som gjordes i samarbete med Diabetesföreningen Alingsås eftersom det var Diabetesdagen

Det var en mycket informell och trevlig sammankomst, men de viktiga frågorna angående de nedskärningar som planeras diskuterades mycket.

Birgitta tog även upp de skrivelser som är skrivna och skickade – ”Begäran att VGR ersätter merkostnader vid hemdialys” och ”Hur kan tillgången på levande donatorer ökas”? Denna skickades till regionstyrelsen i Halland, i samarbete med Skåne-föreningen.

Vi redovisade även för vårt möte med njurmedicin på SU/Sahlgrenska.

Under dagen var det många mycket bra föreläsningar, Nefrolog och diabetolog, Detlef Hess var den föreläsare som vi i njurföreningen presenterade. Hess är överläkare och diabetesspecialist på sjukhuset i Borås.

Han hade en hel del intressant information att ge angående diabetes och framförallt om den förebyggande vården. Den största gruppen av dem med njursjukdom, efter de som har glomerulinefrit, är personer som har diabetes. Njursjuka personer med diabetes är den grupp som ökat allra mest.

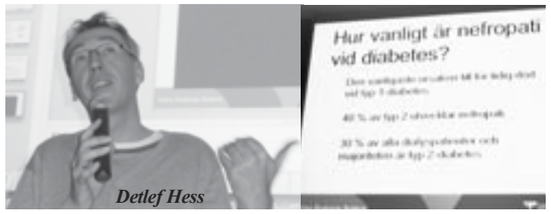

Detlef Hess

Till Linda och resten av personalen på avd 255, SU/Mölndals sjukhus

De flesta som läser denna tidning vet nog hur det är att vara sjuk eller har varit sjuk. Jag är frisk idag, fick min efterlängtade njure för snart 3 månader sedan, strax innan jul. Så i min familj säger vi att vi fick världens bästa julklapp lite i förväg. Hela mitt liv förändrades på en natt.

Allt kändes så positivt, framtiden låg igen framför mina fötter och allt kändes helt underbart. Eller gjorde det verkligen det? Helt plötsligt tappade jag fotfästet, visste inte vad jag skulle göra eller vad jag skulle vara. Hela mitt liv, min tillvaro, fanns ju på dialysen sedan 2 år tillbaka. Många av mina vänner, som kommit mig otroligt nära under min tid som dialyspatient, de dagliga rutinerna. Ja, med andra ord mitt jobb och mina jobbarkompisar för det var ju så jag hade känt det. Plötsligt kändes inte allt lika fantastiskt, jag kände mig vilsen. Vilsen för jag visste ju att jag skulle vara väldigt tacksam för att jag fått chansen till ett nytt liv. Någon hade gett en del av sig till mig så att jag skulle kunna få leva på nytt, vara med mina barn igen utan att behöva vila hela tiden, att orka igen. Ja, jag skulle få tillbaka det liv jag hade innan jag blev sjuk. Jag borde ju vara den lyckligaste människan på jorden, men ändå kände jag mig så vilsen. För samtidigt skulle jag ju mista många goda vänner som jag träffat flera dagar i veckan under 2 års tid som betytt jättemycket för mig. Dialysvännerna kunde jag ju träffa privat, det var ju inga problem. Men alla de andra där uppe, hela avd 255, och speciellt då min favorit sköterska Linda! Även dom hade ju blivit mina vänner och fått en stor plats i mitt liv och i mitt hjärta. Under två års tid hade vi ju kämpat tillsammans, umgåtts och haft kul, men även delat tunga och jobbiga stunder tillsammans. Ja, man kommer varandra mycket nära och sen en dag är det där bara slut. Dom får nya patienter och du går vidare med ditt liv.

Därför bestämde jag mig för att skriva denna artikel, då jag verkligen vill att alla ni, sköterskor, läkare och alla andra som finns på avd 255 (och självklart även andra som jobbar med dialys) verkligen ska få höra hur bra ni är och hur mycket ni betyder för oss som får dialys, och vilken insats det verkligen är ni gör. För som sagt så tror jag att man många gånger glömmer bort och bara går vidare så snabbt som möjligt. Vidare i det nya liv man fått. Utan att reflektera över det som varit. Men ni gör verkligen ett otroligt bra arbete, både som personal men även som medmänniskor. Ni får oss att kämpa, att våga se framtiden, och den styrkan man behöver för att komma dit. Jag brukade säga hemma att dialysen var lite som en oas mitt i allt det jobbiga. Där kunde jag finna den ro och tröst som behövs för att orka med allt i vardagen. Där har man vänner som förstår, personal som stöttar och all den glädje och gemenskap man får på vägen fram till målet går inte att mäta mot någonting.

Det är inte bara kompetent personal man möter på dialysen, utan det är människor som verkligen ger av sig själva.

Som exempel kan jag ju bara relatera till mig själv. Mina barn älskade dialysen och såg den inte som något hemskt alls. Detta gjorde allt mycket lättare för mig då dom inte alls kände någon oro inför att jag åkte på mina behandlingar. Detta mycket p.g.a att mina sköterskor tog emot dem med öppna armar och visade dem en otroligt positiv sida av dialys och gjorde sitt bästa för att det inte skulle verka det minsta hemskt. Ja, oss emellan… tänk er att min favorit sköterska till och med la sig under fikavagnen och lät mina döttrar putta på. Detta gjorde susen kan ni väl tänka er. Så inte var det konstigt att de så ofta bad om att få följa med mig till dialysen. Detta är viktigt att få med tycker jag för man är aldrig ensam i att vara sjuk, alla i familjen blir drabbade och det vet personalen på avd 255, vilket gör att de jobbar mycket med att hjälpa hela familjen för att göra tiden man går i dialys bra för alla parter. En annan stor sak som dom gjorde var ju att Linda, Carina och Helena följde med vår dialysgrupp på resa till Alanya i Turkiet. Det betydde så mycket för alla oss som åkte med. Det öppnade nya vägar för dom som kanske innan inte vågat åka utomlands förut, men nu kände sig trygga genom att dessa sköterskor var med. Tack vare dem fick vi alla en helt underbar vecka som jag tror alla kommer ha kvar i sitt hjärta ett långt tag framåt.

Ja nu har jag nog fått fram allt det jag ville, det känns skönt. Som sista ord vill jag bara tillägga detta.

Ett bättre bemötande och proffsigare arbete
får man leta efter.

Tack allesammans för 2 underbara år och för att jag fick uppleva denna tid ihop med er, ni är verkligen helt bäst, och helt underbara. Fortsätt med det!

Med Vänliga Hälsningar
Jenny Thorsell

Njurföreningen i Västsverige...

... är en regionförening i Västra Götalands län och Norra Halland inom Njurförbundet

Vår målsättning är:

- **Att arbeta för att de som drabbats av njursjukdom i Västsverige får den bästa vården**
- **Att medverka till att de med njursjukdom får tillgång till rekreation och rehabilitering**
- **Att bevaka sociala rättigheter**
- **Att arrangera sammankomster, studiecirklar, seminarier och resor**
- **Att upplysa om förebyggande njursjukvård**
- **Att tillvarata de speciella frågor som rör alla som har nedsatt njurfunktion**
- **Att tillvarata barn och ungdomars speciella frågor**
- **Att verka för ett aktivt forsknings-och utvecklingsarbete**
- **Att sprida information om betydelsen av organdonation och transplantation**
- **Att erbjuda närstående ett meningsfullt deltagande i vår verksamhet**

Hjärtligt Välkommen som medlem!

Som medlem i Njurföreningen i Västsverige får du vår tidning INFO-bladet, som utkommer fyra gånger per år och som är en viktig källa för information och för att få kunskap inom njurmedicin och transplantation. Detsamma gäller Njurförbundets tidning NjurFunk som även den utkommer med fyra nummer per år. Våra arrangemang brukar subventioneras för medlemmar och vi kan erbjuda en hel del olika aktiviteter. Hos oss finns det alltid någon du kan tala med och ställa frågor till. Det lönar sig alltid att vara medlem!

Medlemsavgift 250 kr för vuxna 50 kr för ungdom under 18 år

Ett av våra viktigaste mål är att arbeta med intressepolitiska frågor.

Hej alla barn! – och föräldrar till ett barn med njursjukdom –

Var med och påverka din familjs situation genom föräldragruppen inom Njurföreningen i Västsverige!

Föräldragruppens organisationsidé:
- Att sprida kunskap och information
- Förbättra njursjukvården
- Skapa gemenskap

Detta är en del av vad barn- och föräldragruppen arbetar med på riksplanet.

Vi i föräldragruppen tar gärna emot förslag på verksamhet som kan göras lokalt här i Västsverige.

Ta kontakt med Kristina Andersson

E-post: kristina andersson@kungsbacka.se

Söndagen den 4 december 2011 var vi skaraborgare samlade till gemenskap i samband med det traditionella Julbordet som i år förlagts till Kråks Värdshus i Skara. Under ett antal år tidigare har vi ju samlats till Julbordsfirande hos Lumber & Karle i Kvänum. Denna gång hade vi beslutat att variera oss lite och pröva på något nytt. Platsen blev således Skara där det nyöppnade Kråks Värdshus fick visa vad dom hade att bjuda på inför den stundande Julen.

Vi var ett tjugotal medlemmar som mött upp och som förväntansfullt såg fram mot att ”angripa” läckerheterna som stod uppdukade i Värdshusets hemtrevliga källarmatsal. Vi välkomnades med en varm glögg och lite tilltugg innan det var dags att angripa själva julbordet. Vi hade placerats vid ett långbord mitt i matsalen där en livlig konversation mellan deltagarna omedelbart satte fart innan vi fick tillfälle att gripa oss an den goda maten. Det rådde inget tvivel om att det som bjöds var till full belåtenhet vilket många av deltagarna tacksamt framförde.

Under den trevliga samvaron hade vi även glädjen att få besök av en representant i styrelsen från Göteborg då Anna Ingvaldsdotter dök upp och kunde lämna lite information om föreningen. Hennes medverkan uppskattades hörbart av dem som hade henne till bordsgrannar. Inte minst vi i som höll i arrangemanget uppskattade denna representation från styrelsen och fick som erkänsla en julblomma från föreningen genom Anna. Själv hade jag lite information att förmedla om det gångna årets verksamhet och vad som planerades för år 2012. Efter några timmars trivsam samvaro tillsammans skildes vi åt och där flera deltagare framförde sin belåtenhet med såväl maten som val av plats.

Birger Joräng
Mobilnr: 070-201 39 85

Temakväll ”Ät rätt må bra!” i Skövde 19 oktober 2011

Birger började med att hälsa alla välkomna till denna temakväll. Vi hade bjudit in Monica Skoglund, dietist, Ida Eriksson och Malin Holgersson båda sjukgymnaster att prata om kvällens tema.

Monica började med att fråga om vi alla kände till tallriksmodellen och det kunde ingen neka till. Hon menade att den fortfarande gäller med ett tillägg att man även ska äta fett. Något som är viktigt vid måltider är vilken måltidsordning man har samt att miljön är lugn och mysig. Det blev en öppen dialog mellan Monica och deltagarna där vi diskuterade om man kan äta fel. Vi kom överens om att det är onyttiga saker man kan äta är bl a socker, salt, godis och kakor. Monica menade att man ska undvika dessa produkter, man kan plocka bort det som är onyttigt men inte allt. Man kan ha olika restriktioner med maten, ex specialkost, proteinreducerad kost, dialyskost eller allergi. Det är endast vid allergi som man måste undvika viss mat helt. Det finns nyanser i allt och man måste lära känna sin kropp och känna när man mår bra. Det är viktigt att man tycker att det är gott att äta trots att man har restriktioner. Det blev en öppen diskussion kring mat under en tid där många av deltagarna hade frågor och idéer om hur man ska tänka kring maten.

Sjukgymnasterna Ida och Malin pratade om att fysisk aktivitet kan vara allt från exempelvis promenader, trädgårdsarbete, styrketräning, dans eller städning. Man ska hålla på i 30 minuter per dag och den tiden kan delas upp på flera gånger per dag. För att förbättra konditionen och styrkan måste man öka intensiteten och få upp pulsen och flåset och träna 2-3 gånger per vecka. Har man dålig kondition måste man börja försiktigt och ta ett steg i taget. Har man svårt att komma igång så finns det fysisk aktivitet på recept (FaR). **Det finns en samordnare i kommunen som man kan kontakta efter skrivet recept.** Tillsammans sätter man upp mål med träningen. Samordnaren kan hjälpa till att komma igång och man följer alltid upp hur det går. Man kan få hjälp med fystest hos sjukgymnasten för att se om man har nått någon framgång och hitta nästa mål. **Exempel på bra träning på sjukhuset är stavgångsgrupp, sittgympa eller cykla vid dialys.** Man tappar styrka och kondition snabbt när man går på dialys. Detta medför att man får en försämrad livskvalitet, ökat hjälpbehov från omgivningen samt ett begränsat socialt liv. Träning kan sänka ett högt blodtryck, minska risken för diabetes typ II, minska risken för benskörhet och öka muskelmassan. Man frisätter även hormoner som gör att man blir glad och pigg. Det är viktigt att man hittar ett sätt att träna som man tycker är roligt.

Efter smörgås och kaka så blev det underhållning av ett härligt gäng som heter Bill Mountain Bluegrass. Vi fick veta att det heter Bill för att de kommer från området kring Billingen. De spelar sin countryinspirerade musik med mycket glädje med texter vilka i grund och botten består av sorgliga historier rakt igenom.

Tina Kjellgren

Världsnjurdagen uppmärksammas över hela världen *den andra torsdagen i mars* och erbjuder ett centralt och tydligt tillfälle att lära människor som sysslar med hälso- och sjukvård, individer som löper hög risk att få långvarig njursjukdom men även den allmänna befolkningen att njursjukdom är vanlig, allvarlig och behandlingsbar.

VÄRLDSNJURDAGEN - 8 mars -

Föreläsningar på Sahlgrenska Universitetssjukhuset i Göteborg och i Kulturhuset i Skövde

Mer än 500 miljoner människor i hela världen, eller c:a 1 av 10, har någon form av njurskada och varje år dör miljoner människor i förtid av hjärt- och kärlsjukdomar associerade till kronisk njursjukdom (CKD).

Syftet med World Kidney Day (WKD) **är att runt om i världen fästa allmänhetens uppmärksamhet på njurarnas betydelse för hälsan.**

Temat för 2012 års kampanj: *Njurar- att ge och ta emot.*

I Sverige väntar ca 600 personer på en ny njure.

Njurförbundet kommer att medverka till att världsnjurdagens budskap får uppmärksamhet i landets olika medier.

Medlemmar och allmänheten är välkomna till att lyssna på intressanta **föreläsningar och paneldebatt om att ge och ta emot en njure. Vem kan bli donator? Vem kan behöva få en njure?**
I anslutning till föreläsningarna kommer det också att vara väl tilltagen tid för frågor.

Hjärtligt Välkomna!

Världsnjurdagen är ett gemensamt initiativ från International Society of Nephrology (ISN) och International Federation of Kidney Foundations (IFKF). Joel Koppel, grundare av IFKF, fick idén till Världsnjurdagen på våren 2003 då han insåg 1) att långvarig njursjukdom var ett globalt hälsohot som i regel prioriterades lågt i regeringars hälsoagenda, 2) att den kunde upptäckas med enkla, billiga metoder men att det trots detta inte fanns nationella program för att upptäcka sjukdomarna och 3) trots att den långvariga njursjukdomen kunde behandlas med existerande behandling fick få människor adekvat omhändertagande för detta.

Mer om Världsnjurdagen finns på... www.worldkidneyday.org

I Göteborg...

...arrangerar Njurföreningen i Västsverige, Världsnjurdagen, i samarbete med Njurmedicin på Sahlgrenska Universitetssjukhuset

Föreläsningssalen ”Hjärtat” på Sahlgrenska universitetssjukhuset

Torsdagen den 8 mars kl. 14.00.-16.30
Föreläsning av bl.a. organkoordinator, sjukhuspräst och läkare.

I Skövde...

Möteslokalen Balder i kulturhuset i Skövde
OBS! **Onsdagen den 7** mars kl 18.oo

Föreläsning av .....

Möt våren i Göteborg med två intressanta dagar om njurvård, transplantation, forskning och sjukvårdsfrågor!

NATIONELLA NJURKONFERENSEN

13 – 14 april 2012

Tema: *Kvalitet i livet och i vården*

I programmet:

- Kan diabetes botas?
- Varför köper svenskar njurar utomlands?
- Paneldiskussion om sjukvården – *debattledare Lennart Persson*
- Blir vården säkrare med den nya lagen?
- Nya rön om njurmedicin och transplantation
- Kan man förebygga hjärtsjukdom vid njursvikt?

Dessutom intressanta utställningar med nyheter från industrin
Wallenbergsalen, Sahlgrenska Science Park, Göteborg
Anmälan och information www.njurkonferens.se

Arrangörer:

Njurförbundet
Njurföreningen i Västsverige

Stiftelsen
Professor Lars-Erik Gelins Minnesfond

Sahlgrenska Akademin
vid Göteborgs universitet

Njurförbundet
Njurföreningen i Västsverige 40

Eva i början på året

Så fort det nya året kom! Julen är över, granen färdigbarrad och tomtarna i lådorna. Till julaftonen hade jag fyndat en heltäckande tomtedräkt i prima polyesterkvalitet passande alla storlekar. Den kom till god användning, men värmen som utvecklades innanför var nästan olidlig för tomten, vars ögon var det enda som syntes. De snälla barnbarnen fick snabbt sina klappar.

Vår yngste son har flyttat till större lägenhet. Då är föräldrar bra att ha. Först hjälpte de till med packningen, sedan tog de med kaffe och bullar på flyttdagen. Öl var förstås ett säkrare kort, men blev en given avslutning. Det gällde att hålla tand för tunga vid packningen. Undrar om jag ska ta med mig silverputs för de tolv kaffeskedarna, dopskeden och bägarna eller är det att lägga sig i? Och vad göra med de efter morföräldrarna ärvda Svensk uppslagsbok från anno 1936? Första tanken var att hiva. Vem slår upp i böcker nuförtiden? Jo, vi själva. Eftersom vårt ”land” ligger i internetskugga och det är krångligt att komma ut på nätet, beslöt vi som alltid med omöjliga saker: Vi tar dem till landet! Allt som inte passar i stan, passar på landet. Det ligger en risk i det, vi vet. Häromdagen var vi på återvinningscentralen och kunde se att någon gjort sig av med hela Nationalencyklopedin. Det var en sorglig syn. Fanns inget land? Vi har förstått att det är nätet som gäller idag och utan Iphone, Ipod, Ipad och allt vad det heter är man en hopplöst förlorad generation.

I snart fyra år har maken rapporterat våra inköp, dock ej matvaror, till Hushållssupport. Är företaget bekant? Döm om min förvåning när det damp ner ett stort kuvert för att maken på eget initiativ anmält sitt intresse att deltaga i deras affärsidé. Det gäller att rapportera två gånger i månaden varvid han får poäng. Som en uppmuntran kan han få extrapoäng för att han svarat på särskilda frågor eller få så kallade trohetspoäng för att han varit så idog med rapporterandet. Ur ett häfte kan han (läs jag) välja premier. Nyss kom han upp i maximipoängen 7000 och vi har numera en mindre platt-TV i hemmet. Det var värt alla sparade kvitton och nu satsar vi nästa gång på en Stelton termoskanna à 3500 poäng. Han har lyckats värva goda vänner och det ger bra extrapoäng, så kanske vi redan nästa år blir glada mottagare av kannan. Designade termoskannor kan man inte få för många av. I så fall har vi landet!

Vissa föremål är kärare än andra. Jag tänker på en ljusgrön glasskål med vågig kant som jag som tioåring gav min mamma på Elin-dagen. Den kostade en krona och fanns i Mandahls handelsbod i Onsala och var den vackraste skål jag sett, fast dyr! Denna skål i välbevarat skick ärvde jag efter min mamma och vi har dagligen använt den som salladsskål. Nu har den bara spruckit utan anledning, vad vi vet, och jag får leva på minnet. Som en sista gest tog jag två kort på den. Det är en klen tröst, men ändå något. Jag kan också berätta om proveniensen (jfr Antikrundan) för alla och envar och nu har jag dessutom skrivit om den här. Det gör ontet, bättre.

I vår ska jag utmanas. Det är bridge som står på programmet. Jag har hört att som pensionär måste man lära sig nya saker. Där kommer bridgen in. Jag är ännu inte lika entusiastisk som mina nära anförvanter, som alla spelar sedan lång tid, ja, maken sedan skoltiden på tåget mellan Degerfors och Kristinehamn. Lite utanför känner jag mig när det pratas om klöver hit och hjärter dit och däremellan sang. Kursen börjar med en introduktion. Det känns bra. Skynda långsamt, heter det ju. Men redan andra gången får jag nog bekänna färg är jag rädd.

Som kanske bekant brukar jag avsluta dessa epos med något städprojekt och nu har jag ett som heter duga. Flyttstädningen hos sonen åtar vi oss med en konkurrerande låg taxa jämfört med städfirma och Rut-avdrag. Det blir inte bara att flytta på dammtussarna utan en riktig sanering. Städpatrullen är redo. Sonen var dock tveksam, kanske kunde vi få tennisarmbågar. Omtanken värmde, men extraknäck är inte dumt på ålderns höst när våren är på G.

Eva Lundgren
eval.gbg@gmail.com

KTH får Sveriges första professor i patientsäkerhet

Richard Cook, läkare, forskare och expert på fel i komplexa system inom hälso- och sjukvården, är utsedd till Sveriges första professor i patientsäkerhet. – KTH ligger långt framme när det gäller att förstå säkerheten i vården, säger Rickard Cook, som under det första halvåret 2012 tillträder professuren i patientsäkerhet på KTH.

Richard Cook har forskat och undervisat vid University of Chicago sedan 1994, och är internationellt erkänd som ledande expert inom områdena medicinska olyckor, fel i komplexa system och den mänskliga prestationen i verksamheten.

– Genom KTH:s nära samarbete med Karolinska Institutet och sjukhuset utgör verksamheten ett idealiskt levande laboratorium för forskning och utveckling, säger han.

Vid KTH:s skola för teknik och hälsa i Flemingsberg betraktas den nyinrättade professuren som ett stort framsteg för verksamheten.

– Det känns jätteroligt att Sverige får en professor med uppgift att studera förutsättningar, brister och styrkor inom vården, säger Synnöve Ödegård, chef på avdelningen för Patientsäkerhet på KTH Teknik och hälsa.

Hon har jobbat med patientsäkerhetsfrågor i 20 år, och har under åren mött många uppförsbackar i arbetet.

– Det tog många år innan samhället insåg hur allvarligt och omfattande problemet med vårdskador är, vilket delvis beror på bristande användning av information från tidigare erfarenheter. I dag finns hundratusentals händelser registrerade i nationella databaser; händelser som inte analyserats, säger Synnöve Ödegård.

Exempel på rapporterade händelser är vårdrelaterade infektioner, felaktig medicinering, felaktiga eller missade diagnoser och felaktiga operativa ingrepp.

-Ibland kan gränsdragningen vara svår mellan vad som kan betraktas som en oundviklig komplikation, och vad som är en skada som kunnat förhindras. Men antalet vårdskador är oacceptabelt högt, säger Synnöve Ödegård.

Synnöve Ödegård framhåller att den nationella satsningen på patientsäkerhetsfrågor i Sverige inte är en tillfällig trend.

– Numera finns en stor medvetenhet i samhället om att vi har en vård som ibland fallerar, och som leder till allvarliga konsekvenser, för patienter och även för vårdpersonal.

Hälso- och sjukvården har mycket att lära från forskning inom andra branscher med höga krav på säkerhet. Synnöve Ödegård, som själv är sjuksköterska, ser många fördelar med att KTH driver frågorna kring patientsäkerhet.

– Vi var dessutom först med att erbjuda en utbildning på avancerad nivå. Det är fyra år sedan vi startade utbildningen ”Patientsäkerhet Teori och praktik” och i januari startar den femte omgången med deltagare från hela landet. Genom den nya professuren kan vi nu ta ytterligare ett steg och komma igång ordentligt med forskningen, säger hon.

För mer information, kontakta Synnöve Ödegård,
0705-57 33 00, eller synnove.odegard@sth.kth.se

Källa KTH

Ur Dialäsen nr 6 2011

Njurförbundet

Ungdomsgruppen

Kom med i gemenskapen!

Ungdomsgruppen anordnar helgkonferenser, lördag-söndag, med olika teman två till tre gånger om året. Där får Du möjlighet att under trevliga former umgås med ungdomar i samma situation som Du.

Varför ska du vara med i ungdomsgruppen?

- **Du kan påverka din situation i positiv riktning**
- **Träffa och lära känna andra ungdomar i liknande situation**
- **Diskutera möjligheter kring njursjukdomar**
- **Öka kunskapen om din sjukdom och behandling**
- **Få möjlighet att resa och ha roligt tillsammans med andra**

”Håll utkik på hemsidan eller gå in under rubriken **”På gång”** för information om våra aktiviteter.

Vi som sitter i arbetsgruppen heter
Frey, Annie, Malin och Anders.

Du når oss på:
ungdomsgruppen@njurforbundet.se
eller på njurförbundets facebookgrupp

Läs mer om vår verksamhet på:

www.njurforbundet.se/ungdomar.se

EKONOMISKT STÖD
”Din” kurator kan hjälpa dig att söka pengar ur olika fonder som finns.

”Guldkanten” Njurföreningen i Väst-sveriges rekreationskonto
Föreningen har avsatt särskilda medel för medlemmarnas rekreation och rehabilitering i ”Guldkanten” ett rekreationskonto, vars uppgift är att stödja njursjuka vuxna, barn och ungdomar.

Ansökan skall ske på särskild blankett som behandlas konfidentiellt.

Njurförbundets Rekreationsfond
Njurförbundets rekreationsfond finns för dig som är medlem och som är njursjuk och behöver ekonomiskt stöd i samband med olika former av rekreation. Vuxna skall ha varit medlemmar i minst 2 år och barn och ungdomar i 1 år.

GÅVOR
Penninggåvor, kondoleansmedel och testamenten är mycket värdefulla för föreningens arbete för personer med njursjudom i Västsverige.
För dig som vill stödja någon av våra fonder eller föreningens övriga verksamhet finns olika post- och bankgironummer.

Njurmedicinsk forskningsfond i Västsverige
Medel delas ut till vetenskapliga forskningsprojekt inom området för njurmedicin- och dialys inom Västsverige.

Stipendiefond
Delar i första hand ut bidrag till vårdpersonal för vidareutbildning, studiebesök, kongresser mm. Ändamålen ska ha till syfte att förbättra situationen för njursjuka.

Medlemsaktiviteter
Pengar som kommer in på detta konto kommer medlemmarna till del genom subventionerade resor eller till andra sammankomster.

Till ovanstående gäller följande:
Bankgiro nr: 5984 - 4241
PlusGiro nr: 29 58 59 - 3

Stiftelsen - Professor Lars-Erik Gelins Minnesfond -
Bankgiro nr : 5417-1889

Alla gåvor till stiftelse är värdefulla.

Nu finns vi på FACEBOOK!

Anna Invaldsdotter och Maria Lyngfelt, båda ordinarie styrelseledamöter i styrelsen, har lagt upp ”Njurföreningen i Västsverige” som en förening på facebook.

Om du är med på facebook och vill gå in på sidan söker du på ”njurföreningen i Västsverige” och trycker därefter på ”gilla” knappen.

Om du inte är med i facebook får du först registrera dig där och sedan söka efter våran sida.

Vi kommer att uppdatera sidan med jämna mellanrum och bl.a. skriva när det är något som arrangeras av föreningen.
Vi vill gärna att du gör ”reklam” för sidan så vi blir många som trycker på ”gilla” – knappen!

Vi ses på facebook!

”Bra bok!

om att alla vinner på att värna hälsan och tidigt stoppa eller bromsa sjsjukdom.Individen får minskat lidande och bättre livskvalitet. Samhället får minskade kostnader och individen bättre ekonomi.

öka hälsan
+ minska lidandet
= livskvalitet och sparande miljoner...!

Beställning: www.dialasen.com
Pris 159 sek + 6 %moms. Frakt tillkommer.

Aktiviteter

8 mars	Världsnjurdagen
11 mars	ÅRSMÖTE
13 -14 april	Åttonde Nationella Njurkonferensen
	Njurföreningen i Västsverige har 40-årsjubileum 2012. Det uppmärksammas i samband med Nationella Njurkonferensen.
10 juni	Cecarstugan, Falköping

Njurföreningen i Västsverige har utarbetat en ny broschyr...

NY BROSCHYR

” Att samtala med barn om föräldrars sjukdom”

När någon i familjen, en vuxen eller ett barn, en förälder eller ett syskon insjuknar i en långvarig sjukdom eller död drabbas inte enbart den sjuke själv utan sjukdomen och dess konsekvenser påverkar hela familjen

Broschyren vänder sig framför allt till dig som är förälder. Andra målgrupper är vård-personal, elever inom vårdutbildning och övriga som önskar kunskaper i detta ämne. Avsikten med denna broschyr är att ge framförallt föräldrar information och redskap för att känna sig tryggare och bättre förberedda att samtala med barn om sjukdom och död samt bättre rustade att bemöta frågor och kommentarer från barnet.

Broschyren kan användas som en liten ”uppslagsbok”. Man kan läsa det som just då är aktuellt för att få stöd i samtalet med barn.

Är du intresserad av att veta mer? Skulle du vilja ha broschyren?

Vänd dig till din njursviktskoordinator, patientansvariga sjuksköterska eller till kurator.

Varmt Välkomna!

NJURFÖRENINGEN I VÄSTSVERIGE

Adress: Box 12053
402 41 Göteborg
Besöksadress: Slottsskogsgatan 12, Dalheimers Hus

Tel.tid: mån-tis, tors-fre kl: 09.00-12.00

Tel: 031-367 98 16
Fax: 031- 14 70 41
E-post: njvs@njurforbundet.se
Bankgiro: 5984-4241
Plusgiro: 29 58 59 - 3

Stiftelsen Professor Lars-Erik Gelins Minnesfond -
Bankgiro nr : 5417-1889

B
Porto betalt

”Livet” har blivit ”**Bromsa**”

”Allt du kan göra själv för att BROMSA DIN NJURSVIKT” är en utvidgad, omdisponerad, uppdaterad och ännu mer patientanpassad fortsättning av pärmen ”Livet med njursvikt”. Syftet är fortsatt att erbjuda de patienter, som vill och kan bromsa sin njursvikt, alla de allmänna fakta de behöver. Ambitionen har uppgraderats från ”att leva med” till att ”bromsa” sin njursvikt.

Boken ingår i Astellas serie av kostnadsfria utbildningsmaterial för patienter och vårdpersonal. Maila info@se.astellas.com, eller faxa 040-650 15 01 så skickar vi boken till dig.

astellas

Astellas Pharma AB, Medeon Science Park, 205 12 Malmö. Tel 040-650 15 00
Fax 040-650 15 01, E-mail: info@se.astellas.com, www.astellas.se

TRA-060255-1